

POSTANOWIENIE

21 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 21 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.B.

z udziałem A.B.

o podział majątku wspólnego,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Zgierzu

postanowieniem z 2 sierpnia 2023 r., I Ns 570/23,

o oznaczenie sądu właściwego,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 sierpnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy o podział majątku wspólnego z wniosku J.B. z udziałem A.B. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c.

Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawczyni J.B. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Zgierzu z wnioskiem o podział majątku wspólnego. W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania wniósł o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w Zgierzu z uwagi na fakt, że wnioskodawczyni od 1998 r. jako biegła współpracuje z sądami apelacji łódzkiej, w tym z Sądem Rejonowym w Zgierzu.

Wnioskodawczyni w sytuacjach konfliktowych miała powoływać się wobec uczestnika postępowania na wpływy posiadane w sądach.

Złożony przez uczestnika wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w Zgierzu jest niedopuszczalny, albowiem sędziowie ci nie zostali wskazani imiennie, a ponadto zgodnie z art. 53¹ § 1 pkt. 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2023 r., niedopuszczalny jest wniosek o wyłączenie sędziego niebędącego członkiem składu orzekającego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy uznał, że w zaistniałej sytuacji zachodzą przesłanki do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.), wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy i z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. np. postanowienia SN z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, i z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie SN z 10 września 2020 r., II CO 203/20).

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma ocenny charakter, ale z brzmienia art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób

obiektywny (zob. orzecznictwo przytoczone w postanowieniu SN z 20 maja 2020 r., I CO 21/20, postanowienie SN z 10 września 2020 r., II CO 203/20).

Zastosowania w sprawie art. 44¹ k.p.c. nie uzasadnia okoliczność, że wnioskodawczyni jest biegłą współpracującą z sądami apelacji łódzkiej. Taka sytuacja nie wskazuje bowiem na występowanie jakichkolwiek czynników wywierających ujemny wpływ na swobodę orzekania lub bezstronność Sądu właściwego. Podkreślić należy, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym Sądzie bezstronnie rozpoznana, musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. postanowienie SN z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20). Z wystąpienia Sądu Rejonowego nie wynikają natomiast konkretne powody świadczące o tym, że Sąd właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy jest obciążony czynnikami wpływającymi na jego bezstronność czy swobodę orzekania w niniejszej sprawie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(A.G.)

(r.g.)